

Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко

/продовження/

Справа містить виключну правову проблему і така передача необхідна для забезпечення розвитку права та формування єдиної правозастосовної практики. Цей випадок сформульований у стилі рішень Європейського суду з прав людини – абстрактно, нечітко, розмито.

У ч. 5 ст. 434¹ КПК України мова йде про правову ситуацію у кримінальному провадженні, вирішення якої, на думку колегії суддів чи палати суду касаційної інстанції (але не об'єднаної палати), доцільно здійснити на рівні найвищого за ієрархією структурного підрозділу Верховного Суду з огляду на необхідність доктринального обґрунтування моделі вирішення правової колізії, долання прогалин у правовому регулюванні, створення судової норми, а також прогнозований вплив цього рішення на розвиток правової системи України.

Велика Палата Верховного Суду, виходячи із її завдання забезпечити однакове (а точніше – правильне) застосування норм права касаційними судами (п. 1 ч. 2 ст. 45 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. [3]), покликана у своїх судових рішеннях спрямовувати в одне русло не тільки судову практику місцевих та апеляційних судів, але й Касаційних судів (у тому числі їх підрозділів – об'єднаних палат, палат та колегій) зі спірних питань правозастосування. Тому правові позиції Великої Палати Верховного Суду мають певні особливості. По-перше, вони спрямовані на узгодження правових підходів колегій судових палат, а також самих судових палат Касаційного кримінального суду, тобто мають на меті подолати різнобій у розумінні тих чи інших питань кримінального і

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

кримінально-процесуального права, що виникають під час правозастосовної діяльності. По-друге, є компромісним вирішенням проблемної правової ситуації, результатом аналітичного осмислення думок суддів різних структурних підрозділів найвищого органу у системі судоустрою України [37, с. 171].

Водночас словосполучення ч. 5 ст. 434¹ КПК України «формування єдиної правозастосовної практики» поширюється на обидва випадки передання кримінального провадження на розгляд вищого структурного підрозділу Верховного Суду, оскільки основним завданням цього судового органу відповідно до ч. 1 ст. 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. є забезпечення сталості та єдності судової практики. З точки зору правил юридичної техніки вищенаведене положення, як видається, не несе змістовного навантаження, а тому є зайвим.

При цьому, у першому випадку на відповідний структурний підрозділ Верховного Суду покладається обов'язок передати кримінальне провадження (у чч. 1, 2, 3 та 4 ст. 434¹ КПК України вжито слово «передає»), натомість у другому випадку доцільність такого передання віддано на угляд відповідного структурного підрозділу Верховного Суду – колегії суддів або палати (у ч. 5 ст. 434¹ КПК України використано словосполучення «має право»). З огляду на важливість правової проблеми, яку необхідно вирішити, та наслідки такого розв'язання для правозастосування і правотворчості, встановлена дискреція у питанні переданні кримінального провадження є недоречною.

Автор цих рядків критично оцінює доповнення глави 32 КПК України статтями 434¹, 434².

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

По-перше, вони здатні породити тяганину – ще до початку або під час касаційного розгляду кримінальне провадження передається до іншого підрозділу Касаційного кримінального суду Верховного Суду. Своєю чергою, це суперечить засаді процесуальної економії, адже обирається ірраціональний спосіб здійснення кримінально-процесуальної діяльності, що характеризується тривалістю та більш затратним досягненням завдань у конкретному провадженні. У цьому також проявляється суб'єктивізм у вирішенні питання про те, яка саме судова одиниця касаційної інстанції здійснюватиме судовий контроль за правосудністю оскарженого судового рішення. Правова ситуація ускладнюється й наявністю у Великої Палати повноваження повернути передане їй кримінальне провадження до нижчого структурного підрозділу Касаційного кримінального суду Верховного Суду.

По-друге, аналізовані новели не узгоджуються із засадою розумності строків кримінального провадження, зокрема з п. 3 ч. 3 ст. 28 КПК України. Після передання кримінального провадження на розгляд палати, об'єднаної палати чи Великої Палати Верховного Суду касаційний розгляд затягнеться на невизначений строк. Крім того, прийняття такого рішення після початку касаційного розгляду пов'язане з його відкладенням. Однак відкладення касаційного розгляду за такої обставини суперечитиме суті такого кримінально-процесуального інституту, адже не пов'язане з наявністю перешкод, які неможливо усунути у цьому судовому засіданні.

По-третє, критерії передання кримінального провадження до вищого підрозділу Касаційного кримінального суду Верховного Суду та критерії відмови у його прийнятті мають суб'єктивний характер, оскільки у них основний акцент робиться на доцільності та угляді, а не на потребах правового регулювання і правозастосовної діяльності.

-
- Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

По-четверте, положення ст. 434¹ КПК України створили умови як для зловживання сторонами своїми процесуальними правами, так і для самоусунення колегії, судової палати чи об'єднаної палати від виконання покладених на них завдань. Фактично законодавець заохочує бездіяльність відповідного підрозділу касаційної інстанції у формі передання кримінального провадження на розгляд її вищої структурної одиниці. Добровільна відмова цих одиниць суду касаційної інстанції від своїх повноважень дозволяє уникнути відповідальності за можливі негативні наслідки ухвалюваних ними судових рішень. Очевидно, що такий підхід не узгоджується із засадою публічності кримінального провадження.

По-п'яте, викладений у ст.ст. 434¹, 434² КПК України, спосіб забезпечення єдності судової практики є «ручним», характерним для нестабільного режиму функціонування судової системи. За його допомогою можливо досягти позитивних результатів у короткостроковій перспективі, але з точки зору довготривалого прогнозування, він нівелюватиметься негативними явищами у судовій практиці. Такий спосіб передбачає кілька суб'єктів прийняття юридично значимих рішень, створює практику здійснення судового контролю вищими за ієрархією структурами Верховного Суду, розбалансовуючи кримінально-процесуальні відносини між заінтересованими особами та низовим підрозділом найвищого органу у системі судоустрою – колегією суддів касаційної інстанції.

На нашу думку, узгодження єдиної позиції структурних підрозділів Верховного Суду у кримінальному провадженні не повинно бути елементом процесуальної форми касаційного провадження, а стати предметом організаційно-функціональної діяльності цього судового органу, регламентованої на рівні його внутрішніх актів.

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

Другим істотним нововведенням, на якому варто зупинитися, є поява нового кримінально-процесуального інституту – «виключних обставин». З огляду на це, глава 33 КПК України одержала назву «Провадження за нововиявленими або виключними обставинами».

Відповідно до ч. 3 ст. 459 КПК України виключними обставинами визнаються: 1) встановлена Конституційним Судом України неконституційність, конституційність закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого судом при вирішенні справи; 2) встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом; 3) встановлення вини судді у вчиненні злочину або зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час кримінального провадження, внаслідок якого було ухвалено судове рішення. Решта обставин – нововиявлені.

Встановлення Конституційним Судом України неконституційності, конституційності закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого судом при вирішенні справи (п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК України) та встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом (п. 2 ч. 3 ст. 459 КПК України) є спорідненими підставами. Вони не свідчать про допущення судової помилки фактичного характеру, натомість вказують на помилку з точки зору відповідності законодавчого регулювання та судового правозастосування Конституції України та міжнародним зобов'язанням нашої держави. Суд, ухвалюючи рішення, не знав, що правова норма, яка була застосована, повністю або частково не відповідає Конституції України чи про її повну або часткову невідповідність приписам Конвенції

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

про захист прав людини і основоположних свобод або Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. Законодавець, нарешті, об'єднав ці обставини в одну групу, щоправда, назвавши їх виключними.

Вітчизняне кримінально-процесуальне законодавство впродовж тривалого часу пов'язувало провадження за нововиявленими обставинами із вчиненням кримінального правопорушення кимось із суб'єктів кримінального процесу, що мало істотний вплив на правосудність судового рішення. У п. 3 ч. 3 ст. 459 КПК України йдеться про такі зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді та суду під час кримінального провадження, що спричинили істотну шкоду як одну з ознак злочину проти правосуддя. Тож правильніше вести мову саме про злочинні зловживання вказаних службових осіб. Злочинні зловживання **слідчого, прокурора, слідчого судді чи судді під час кримінального провадження, які вплинули на ухвалення правосудного судового рішення, й надалі продовжують характеризуватися усіма ознаками нововиявлених обставин, незважаючи на їх перейменування у виключні обставини. До слова, українській мові не відомий прикметник «виключний», це калька з російської.**

У п. 3 ч. 3 ст. 459 КПК України законодавець розмежовує «встановлення вини судді у вчиненні злочину» та «зловживання слідчого судді чи суду під час кримінального провадження, внаслідок якого було ухвалено судове рішення». Однак перша з цих обставин має абстрактніший зміст і не визначені у контексті глави 34 КПК України правові наслідки. Для прикладу, ухилення судді від сплати аліментів на дітей (ст. 164 КК України) чи порушення ним правил безпеки дорожнього руху (ст. 286 КК України) не впливає і не може вплинути на правосудність ухваленого за його участі судового рішення. Інакше, необхідно оцінювати правову

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

ситуацію, пов'язану із встановленням вини судді у вчиненні злочину, приміром, у сфері службової та професійної діяльності, проти правосуддя. У цьому разі зв'язок між суспільно небезпечним діянням судді та законністю, обґрунтованістю і справедливістю ухваленого ним або за його участі судового рішення цілком можливий. Ґрунтуючись на дослідженні матеріалів обох кримінальних проваджень, суд, що здійснює провадження за нововиявленими обставинами, повинен дати відповідь щонайменше на такі запитання: а) чи наявна обставина у вигляді злочинного зловживання судді? б) чи ця обставина вплинула або могла вплинути на ухвалення правосудного судового рішення? Тож, на наш погляд, словосполучення «встановлення вини судді у вчиненні злочину» варто виключити з редакції п. 3 ч. 3 ст. 459 КПК України.

Варто звернути увагу й на редакцію п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК України, у якій зазначено не тільки про встановлену Конституційним Судом України неконституційність закону, іншого правового акта чи їх окремих положень, застосованих судом при вирішенні справи, але й про їх *конституційність* (виокремлено мною. – *Н.Б.*). Утім, про яку підставу для подання заяви та перевірки судового рішення у порядку, передбаченому главою 34 КПК України, може йти мова, якщо правове регулювання, на якому ґрунтується таке рішення, узгоджується з конституційно-правовими нормами?

Третьою особливістю новелізації КПК України, на якій варто наголосити, є підтвердження вироком суду, що набрав законної сили, тільки обставин, передбачених п. 3 ч. 3 ст. 459 КПК України, – «встановлення вини судді у вчиненні злочину або зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час кримінального провадження, внаслідок якого було ухвалено судове рішення». При цьому для обставин,

---

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

викладених у п. 1 ч. 2 ст. 459 КПК України (штучне створення або підроблення доказів, неправильність перекладу висновку і пояснень експерта, завідомо неправдиві показання свідка, потерпілого, підозрюваного, обвинуваченого, на яких ґрунтується вирок), такого не вимагається. Однак яким способом встановити такі обставини?

Згідно з ч. 4 ст. 459 КПК України у разі неможливості ухвалення вироку, постановою або ухвалою про закриття кримінального провадження, ухвалою про застосування примусових заходів медичного характеру можуть бути підтверджені лише обставини, що стосуються злочинних зловживань слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час кримінального провадження. При цьому варто зазначити, що вживання слова «суд» у контексті наведеного положення є недоречним, оскільки до кримінальної відповідальності притягується не абстрактний суд, а конкретні судді, що входять до складу суду у відповідному кримінальному провадженні. Про такий же спосіб встановлення цих обставин йдеться й у п. 3 ч. 5 ст. 461 КПК України. Необхідно акцентувати увагу на тому, що тут законодавець уже веде мову про ухвалу або *постанову* (курсив мій. – **Н.Б.**) суду, але не про постанову слідчого, прокурора про закриття кримінального провадження.

Тож простежується явний недолік законодавчої регламентації встановлення нововиявлених обставин, передбачених у п. 1 ч. 2 ст. 459 КПК України.

З іншого боку, необхідно констатувати певний поступ у питанні з'ясування обставин, про які йдеться у главі 34 КПК України. Якщо за попереднього регулювання, у разі неможливості ухвалення обвинувального вироку, вони підтверджувалися матеріалами розслідування, то у чинній редакції цієї глави способи встановлення

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

розширені за рахунок ухвали суду про закриття кримінального провадження або застосування примусових заходів виховного характеру. До речі, автор цих рядків раніше уже звертав увагу на необхідність удосконалення способів установлення нововиявлених обставин [50, с. 61].

Наступним нововведенням є й подання заяви про перегляд судового рішення у разі встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні цієї справи судом до Верховного Суду для її розгляду у складі Великої Палати (чч. 2, 3 ст. 463 КПК України). Такий підхід спрямований на забезпечення єдності судової практики найвищим за ієрархією структурним підрозділом Верховного Суду.

Насамкінець, повноваження Верховного Суду також розширено рішенням про скасування судового рішення повністю або частково з переданням справи на розгляд до суду першої чи апеляційної інстанції (абзац 2 ч. 1 ст. 467 КПК України). Утім не передбачено можливості зміни судового рішення або його скасування і закриття кримінального провадження.

Закон (ч. 1 ст. 466 КПК України) вказує на те, що заява про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами розглядається судом за правилами, встановленими для кримінального провадження в суді тієї інстанції, яка здійснює перегляд. А такі правила, безперечно, включають і результати розгляду справи судами апеляційної та касаційної інстанцій, зазначені у ст.ст. 407, 436 КПК України, серед яких зміна судового рішення, а також його скасування із закриттям кримінального провадження.

Основним аргументом у забороні внесення змін до судового рішення або його скасування з наступним закриттям кримінального провадження за

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

нововиявленими обставинами є те, що вони не були предметом розгляду судами першої чи апеляційної інстанції. Однак такий довід не видається переконливим з таких міркувань. Суд апеляційної інстанції за певних умов вправі змінити або скасувати судові рішення на підставі нових доказів, які також не були предметом судового розгляду. То навіщо тоді відповідний суд позбавляти можливості вносити зміни в судові рішення та його скасовувати і закрити кримінальне провадження на основі нововиявлених обставин, якщо доказова інформація, яка підтверджує їх наявність, одержана набагато достовірнішим способом, а судові провадження відбувається за одними й тими ж правилами? Очевидно, що чинна законодавча регламентація цього питання ще далека від оптимальності.

Висновки. Судова практика є діяльністю з розгляду та вирішення конкретного правового спору, а також її результатом, що здійснюється під час судочинства або в порядку надання судам нижчого рівня методичної допомоги в застосуванні законодавства, засобами якої є тлумачення, конкретизація правових норм, долання прогалин у правовому регулюванні шляхом застосування аналогії права та аналогії закону, одержує закріплення у судових рішеннях, роз'ясненнях вищих судових інстанцій, узагальненнях судової практики та публікується у Єдиному державному реєстрі судових рішень та у офіційних виданнях вищих судових інстанцій. Єдність судової практики можна визначити як передбачуваність, послідовність у порядку розгляду однорідних категорій судових справ та його результатах, що полягає у схожості (подібності) тлумачення, конкретизації правових норм, долання прогалин у правовому регулюванні шляхом застосування аналогії, та ґрунтується на засадах матеріального і процесуального права, зокрема верховенства права. Редакція ст.ст. 434¹, 434² КПК України, які встановлюють підстави та порядок передання

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

кримінального провадження на розгляд відповідних структурних підрозділів Верховного Суду, не тільки не позбавлена недоліків, пов'язаних із дотриманням вимог законодавчої техніки та доктринальним обґрунтуванням, але й свідчить про запровадження «ручного» способу забезпечення єдності судової практики, що властивий нестабільному режиму функціонування судової системи. З іншого боку, законодавець, нарешті, об'єднав в одну групу споріднені підстави – встановлення Конституційним Судом України неконституційності, конституційності закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого судом при вирішенні справи (п. 1 ч. 3 ст. 459 КПК України) та встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні даної справи судом (п. 2 ч. 3 ст. 459 КПК України). Утім з надуманих причин додав до цієї групи обставину, яка за своєю правовою природою завжди була та продовжує залишатися нововиявленою – **встановлення вини судді у вчиненні злочину або зловживання слідчого, прокурора, слідчого судді чи суду під час кримінального провадження, внаслідок якого було ухвалено судове рішення (п. 3 ч. 3 ст. 459 КПК України). Не вільний від хиб і зміст обставин, передбачених пп. 1, 3 ч. 3 ст. 459 КПК України. Є питання і щодо способу встановлення групи нововиявлених обставин, викладених у п. 1 ч. 2 ст. 459 КПК України.** В результаті цього методологічно повно і точно не вдалося врегулювати процесуальну діяльність на такому етапі, що, безперечно, ускладнюватиме застосування положень глави 34 КПК України на практиці.

-
- Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 р. № 2147-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2147%D0%B0-19/para58#n58>.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку примусового стягнення заборгованості зі сплати аліментів» від 7 грудня 2017 р. № 2234-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2234-19/para54#n54>.
3. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
4. Судебная практика в советской правовой системе / под ред. С.Н. Братуся. – М.: Юрид. лит, 1975. – 328 с.
5. Мелихов В. М. Судебная практика и ее значение в обеспечении правильного применения гражданских процессуальных норм: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: специальность 12.00.03 «Гражданское право; семейное право; гражданский процесс; международное частное право» / В. М. Мелихов. – Л., 1980. – 14 с.
6. Придворова М. Н. Судебная практика в правовой системе Российской Федерации автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: специальность 12.00.01 «Теория и история права и

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

государства; история правовых учений» / М. Н. Придворова. – Нижний Новгород, 2003. – 28 с.

7. Соловьев В.Ю. Судебная практика в российской правовой системе: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: специальность 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / В.Ю. Соловьев. – М., 2003. – 22 с.

8. Погребняк С.П., Уварова О.О. Судова практика: поняття та функції / С.П. Погребняк, О.О. Уварова // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2004. – № 9. – С. 47-59.

9. Войтович Е.П. Судебная практика в механизме гражданско-правового регулирования: автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук: специальность 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / Е.П. Войтович. – Томск, 2006. – С. 23 с.

10. Мусієвський В.Є. Судова практика у національній правовій системі в контексті судово-правової реформи в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спеціальність 12.00.10 «Судоустрій; прокуратура та адвокатура» / В.Є. Мусієвський. – Львів, 2013. – С. 20 с.

11. Притченко Р.С. Сущностные характеристики судебной практики / Р.С. Притченко // Вісник Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова. Правознавство. – 2014. – Т. 19. Вип. 2. – С. 17-22.

12. Дашковська Т.М. Поняття та значення судової практики / Т.М. Дашковська // Порівняльно-аналітичне право. – 2015. – № 2. – С. 12-14.

13. Малишев Б.В. Судова практика: поняття, ознаки, структура / Б.В. Малишев // Часопис Київського університету права. – 2005. – № 2. – С. 22-27.

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

14. Савенко М. Роль практики Європейського суду з прав людини у конституційному судочинстві України / М. Савенко // Вісник Конституційного Суду України. – 2005. – № 6. – С. 51-55.
15. Гук П.А. Судебная практика как форма судебного нормотворчества в правовой системе России: общетеоретический анализ: автореф. дисс. на соискание уч. степени докт. юрид. наук: специальность 12.00.01 «Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве» / П.А. Гук. – М., 2012. – 50 с.
16. Ашууров В.К. Следственная и судебная практика и их роль в обеспечении правильного применения норм уголовно-процессуального права: дисс. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Вели Кахриманович Ашууров. – Волгоград, 2015. – С. 257 с.
17. Кагадій М.І. Юридична практика в правовій системі України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спеціальність 12.00. 01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень» / М.І. Кагадій. – К., 2005. – 23 с.
18. Нор Н. Судова практика в механізмі кримінально-процесуального регулювання / Н. Нор // Вісник Львівського університету. Серія юридична. – 2008. – Вип. 47. – С. 257-264.
19. Мазур М.В. Судова практика як джерело права: проблема визначення поняття / М.В. Мазур // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 493-497.
20. Закон України «Про доступ до судових рішень» від 22 грудня 2005 р. № 3262-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>
21. Осокина Г.Л. Гражданский процесс. Особенная часть / Г.Л. Осокина. – М.: НОРМА, 2007. – 957 с.

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

22. Гущина Н. А. Формирование единства практики реализации юридических норм и правовых позиций высшей судебной власти при рассмотрении гражданских дел / Н. А. Гущина // Современное право. – 2014. – № 10. – С. 84-90.
23. Чекмарьова І.М. Проблеми забезпечення єдності судової практики в Україні / І.М. Чекмарьова / Забезпечення єдності судової практики у кримінальних справах в контексті подій 2013-2014 років в Україні : матеріали міжнародного симпозиуму (24-25 жовтня 2014 р.). – К., 2014. – С. 181-183.
24. Гук П.А. Принцип единства судебной практики в российском судопроизводстве / П.А. Гук, Е.П. Гук // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Серия «Общественные науки. Право». – 2016. – № 3. – С. 83-90.
25. Вишневский Г.А. Единство судебного правоприменения как способ обеспечения верховенства права / Г.А. Вишневский // Право. Журнал Высшей школы экономики. – 2011. – № 2. – С. 8-15.
26. Сірій М.І. Забезпечення єдності судової практики – важливий напрямок розвитку судової системи України / М.І. Сірій // Вісник Центру суддівських студій. – 2006. – № 6. – С. 6-8.
27. Борисенко М.О. Забезпечення єдності правозастосування в судовій системі: теоретичний аспект / М.О. Борисенко // Право і суспільство. – 2015. – № 6-2, частина 2. – С. 3-8.
28. Попович М.М. Принцип верховенства права та єдність судової практики / М.М. Попович // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – № 6. – С. 48-51.

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

29. Засідання круглого столу «Єдність системи судів загальної юрисдикції: теорія та практика» // Вісник Верховного Суду України. – 2012. – № 3. – С. 4-7.
30. Москвич Л.М. Стабільність судової практики як стандарт функціонування системи правосуддя / Л.М. Москвич // Вісник Вищої Ради юстиції. – 2013. – № 1. – С. 28-36.
31. Канигіна Г.В. Єдність судової практики в кримінальних справах щодо тероризму / Г.В. Канигіна / Забезпечення єдності судової практики у кримінальних справах в контексті подій 2013-2014 років в Україні : матеріали міжнародного симпозиуму (24-25 жовтня 2014 р.). – К., 2014. – С. 71-77.
32. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посібник / П.М. Рабінович. – Вид. 9-е, зі змінами. – Львів : Край, 2007. – 192 с.
33. Малишев Б.В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посібник / Б.В. Малишев, О.В. Москалюк; за заг. ред. Б.В. Малишева. – К. : Реферат, 2010. – 260 с.
34. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підручник / О.Ф. Скакун. – 3-тє видання. – К. : Алерта, 2012. – 524 с.
35. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. – 1720 с.
36. Словник української мови: в 11 т. Т. 1 / За ред. М.Л. Мандрика. – К.: Наукова думка, 1970. – 801 с.
37. Бобечко Н.Р. Поняття, ознаки, значення та класифікація правових позицій Верховного Суду у кримінальному провадженні / Н.Р. Бобечко // Порівняльно-аналітичне право. – 2017. – № 2. – С. 168-173.

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

38. Словник української мови: в 11 т. Т. 10 / За ред. А.А. Бурячка, Г.М. Гнатюка. – К.: Наукова думка, 1979. – 659 с.
39. OPINION ON DRAFT LAW OF UKRAINE ON THE «JUDICIAL SYSTEM» (CDL (2001) 46) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdf=CDL\(2001\)055-e&lang=RU#](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdf=CDL(2001)055-e&lang=RU#)
40. Андрушко П.П. Перегляд судових рішень з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 445 Кримінального процесуального кодексу України: проблеми тлумачення змісту повноваження Верховного Суду України / П.П. Андрушко, К.П. Задоя // Вісник Верховного Суду України. – 2015. – № 7. – С. 30-39.
41. Дроздов О. Наукові підходи до формування окремих підстав для перегляду судових рішень Верховним Судом України у кримінальному провадженні / О. Дроздов // Вісник Національної академії правових наук України. – 2015. – № 1. – С. 113-129.
42. Марін О. Зміст поняття «подібні правовідносини в контексті забезпечення єдності застосування кримінального закону / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. – 2018. – № 3. – С. 123-128.
43. Постанова Верховного Суду України від 20 травня 2014 р. Справа № 21-41a14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39332844>
44. Постанова Верховного Суду України від 29 березня 2017 р. Справа № 444/2909/15-ц [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65860720>
45. Постанова Верховного Суду України від 6 вересня 2017 р. Справа № 910/3040/16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/69506408>

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

46. Словник української мови: в 11 т. Т. 6 / За ред. А.В. Лагутіної, К.В. Ленця. – К.: «Наукова думка», 1975. – 832 с.
47. Лазарев В.В., Липень С.В. Теория государства и права: учебник для вузов / В.В. Лазарев, С.В. Липень. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Спарк, 2000. – 511 с.
48. Алексеев С.С. Общая теория права: учеб. / С.С. Алексеев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Проспект, 2009. – 576 с.
49. Орзих М.Ф. Право и личность. Вопросы теории правового воздействия на *личность* социалистического общества / М.Ф. Орзих. – К.: Вища школа, 1978. – 140 с.
50. Бобечко Н.Р. Нововиявлені обставини у кримінальному провадженні: поняття, ознаки, система / Н.Р. Бобечко // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки». – 2014. – Випуск 6-2. Т. 4. – С. 55-61.

Бобечко Н. Р.

Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики

У статті проаналізовано нововведення до кримінально-процесуального законодавства України в аспекті забезпечення єдності судової практики. На підставі підходів, обґрунтованих у доктрині, автор формує власне визначення понять «судова практика» та «єдність судової практики». Висвітлено позитиви та недоліки новелізації глав 32 та 34 КПК України.

Ключові слова: судова практика, єдність судової практики, кримінально-процесуальне законодавство.

▪ Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

Бобечко Н. Р.

Новеллы уголовно-процессуального законодательства Украины в контексте обеспечения единства судебной практики

В статье дается анализ нововведений в уголовно-процессуальное законодательство Украины в аспекте обеспечения единства судебной практики. На основании подходов, обоснованных в теории, автор формулирует собственные дефиниции понятий «судебная практика» и «единство судебной практики». Освещены позитивные и негативные стороны новшеств правового регулирования глав 32 и 34 УПК Украины.

Ключевые слова: судебная практика, единство судебной практики, уголовно-процессуальное законодательство.

Bobechko N. R.

The novels of the criminal procedure legislation of Ukraine in the context of ensuring the unity of court practice

The article gives an analysis of innovations in the criminal procedure legislation of Ukraine in an aspect of ensuring the unity of court practice. Based on the approaches justified in theory, the author formulates his own definitions of the concepts «court practice» and «unity of court practice». Judicial practice is the activity to review and resolve a specific legal dispute, as well as its outcome, which is carried out in the course of legal proceedings or in order to provide lower-level courts with methodological assistance in the application of legislation, the means of which is the interpretation, specification of legal norms, overcoming gaps in legal regulation through application of the analogy of the law, is secured in court decisions, explanations of the highest judicial instances, generalizations of the court practice and is published in the United State Register

-
- Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

of Court Decisions and in official publications of the highest judicial instances. The unity of court practice is defined as predictability, consistency in the order of proceedings of homogeneous categories of court cases and its results, consists in the similarity of interpretation, concretization of legal norms, overcoming gaps in legal regulation through the application of analogy, and is based on the principles of substantive and procedural law, in particular, the rule of law. Positive and negative aspects of innovations in the legal regulation of Chapters 32 and 34 of the Criminal Procedure Code of Ukraine are highlighted. Articles 434¹, 434² of the Criminal Procedure Code of Ukraine, which establishes the grounds and procedure for the transfer of criminal proceedings to the relevant structural divisions of the Supreme Court, not only does not lack the shortcomings associated with the observance of the requirements of the legislative technique and doctrinal substantiation, but also testifies to the introduction of a «manual» method of ensuring unity the court practice inherent in the unstable regime of the functioning of the court system. On the other hand, the legislator finally united in one group the related grounds – the establishment by the Constitutional Court of Ukraine of unconstitutionality, the constitutionality of the law, of another legal act or of their separate regulations applied by the court in the decision of the case and the establishment of an international judicial institution whose jurisdiction is recognized by Ukraine, violation of Ukraine's international obligations in the decision of the case by a court. However, for farfetched reasons, he added to this group the circumstance that, by its legal nature, has always been and will continue to be newly-discovered – the establishment of the guilty judge's commission of a crime or abuse of the investigator, prosecutor, investigating judge or court during the criminal proceedings, which influenced on the court decision. Not without disadvantages the content of the circumstances contemplated in items 1, 3 part 3

-
- Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.

of Art. 459 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. There are also questions about the way of establishing a group of newly discovered circumstances, set forth in item 1 of part 2 of Art. 459 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. As a result, methodologically, completely and precisely failed to regulate procedural activities at this stage, which will, of course, complicate the application of the regulations of Chapter 34 of the Criminal Procedure Code of Ukraine in practice.

Key words: court practice, unity of court practice, criminal procedure legislation.

-
- Новели кримінально-процесуального законодавства України в контексті забезпечення єдності судової практики / Н. Р. Бобечко // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». – 2018. – № 1(17) : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lj.oa.edu.ua/articles/2018/n1/18bnrysp.pdf>.